

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

V Praze dne 27. 5. 2019
č. j. MK 41439/2019 OPP
sp. zn. MK-S 11292/2018 OPP
vyřizuje: Mgr. Olga Dědková

Město Polička
Palackého nám. 160
571 01 Polička

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče

prohlašuje

podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, **ocelový most, na pozemku parc. č. 4789/2, bez uvedeného pozemku, k. ú. Polička, obec Polička, okres Svitavy, Pardubický kraj,**

za kulturní památku.

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je účastníkem řízení: Město Polička, Palackého nám. 160, 571 01 Polička; IČO: 00277177.

Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury obdrželo od vlastníka podnět k prohlášení ocelového mostu, na pozemku parc. č. 4789/2, k. ú. Polička, obec Polička, okres Svitavy, Pardubický kraj, za kulturní památku.

Vlastník jako důvod uvedl: „*Město Polička je vlastníkem ocelového příhradového nýtovaného mostu se spodní mostovkou, který se nachází v městském parku na území městské památkové zóny.*

Umístění nemovitosti: p. č. 4789/2, vodní plocha (rybník), k. ú. Polička (viz příloha - Výpis z katastru nemovitostí).

Z důvodu špatného stavebně technického stavu město Polička připravuje jeho rekonstrukci - obnovu, výměnu zkorodovaných částí mostu za nové nanýtováním. Nechal zpracovat projekt, který řeší rozsah jeho obnovy vč. materiálového provedení: „Stavební úpravy hlavního mostu v parku“, jehož autorem je Ing. Pavel Starý, autorizovaný inženýr pro mosty a inženýr. konstrukce. Uvedený projekt prokázal finanční náročnost jeho obnovy - předpoklad 7 - 8 mil. Kč. ,

Vzhledem k jeho historickému významu a ojedinělosti nýtované konstrukce (viz příloha NPÚ, úz. pracoviště v Pardubicích - Posouzení mostu), se město rozhodlo stávající most zachovat, obnovit jeho podobu, nenahrazovat ho zcela novou konstrukcí.

Aby bylo možné na uvedenou akci čerpat finanční dotaci z Programu regenerace MPR a MPZ, je nutné jeho prohlášení za kulturní památku.

Na základě výše popsaného proto žádáme o zahájení řízení na zařazení uvedeného mostu do Ústředního seznamu kulturních památek. “

Ministerstvo kultury podnět vyhodnotilo a zahájilo správní řízení o prohlášení předmětného mostu za kulturní památku. Účastník řízení byl o zahájení řízení vyrozuměn dopisem Ministerstva kultury ze dne 1. 3. 2019, č. j. MK 19267/2019 OPP.

V řízení se vyjádřil Městský úřad Litomyšl, odbor kultury a cestovního ruchu – oddělení státní památkové péče, který ve svém stanovisku ze dne 1. 4. 2019, č. j. MěÚ Litomyšl 016668/2019, zn. KCR/PP/čiž, prohlášení předmětného mostu za kulturní památku doporučil s odůvodněním: „*Most je umístěn v městském parku a přemostňuje Bílý potok před ústím do Synského rybníka. Most sestává z dvanácti polí mostové příhradové konstrukce s nýtovanými spoji s dolní mostovkou s dochovanou tabulkou výrobce na jižním horním nosníku s nápisem „PRAŽSKÁ MOSTÁRNA FILIÁLKA PRVNÍ ČESKO – MORAVSKÉ TOVÁRNY NA STROJE V PRAZE ČISL. 1882, 1901“.* Mostní konstrukce je osazena na zděných pilířích z lomového kamene a rohy jsou vyzděny z kvádríkového zdiva. Na zděné pilíře navazují čtyři kamenné kvádrové pilíře s mírným rozšířením v soklové a horní části mostu, kterou ukončuje ve vystupující hmotě pilíře nízký jehlanec. Výška pilířů jen nepatrně přesahuje mostní konstrukci. Další podpěrnou konstrukcí pod mostem jsou novodobé dřevěné bárky. Součástí mostové konstrukce, je i novodobější nízké obloučkové zábradlí, vystupující před mostní konstrukci.

Předpokládá se, že most byl otevřen před slavnostním otevřením novostavby někdejšího c. k. učitelského ústavu (dnešní gymnázium), jehož slavnostní otevření se konalo 28. září 1901.

Ocelový most je cenným technickým, historickým, architektonickým a urbanistickým dílem a z toho důvodu ho doručujeme k prohlášení za kulturní památku. “

V řízení se dále vyjádřil Krajský úřad Pardubického kraje, odbor kultury, sportu a cestovního ruchu, oddělení kultury a památkové péče, který ve svém vyjádření ze dne 27. 3. 2019, č. j. KrÚ - 24948/2019 OKSCR OKPP, sp. zn. SpKrÚ - 19250/2019 OKSCR OKPP, s prohlášením předmětného mostu za kulturní památku souhlasil. Dále uvedl: „*Most spojuje*

oba břehy Bílého potoka, ústícího do Synského rybníku (dříve zvaného Schwein Teich), který byl vybudován při založení města Poličky okolo roku 1265, jako součást městského opevnění. Jedná se o příhradovou nýtovanou ocelovou konstrukci, kterou zhotovila Pražská mostárna (součást Česko - moravské továrny na stroje). Most pochází z roku 1901 a nahradil původní dřevěnou lávku. Mostní konstrukce je dlouhá 20,3 m a 4,7 m široká. Součástí mostu jsou i nábrežní kamenné opěrné zdi s kamennými pilíři a zábradlím. Na rozdíl od ostatních podobných mostů byl koncipován jako most pro pěší a nikdy nesloužil jinému účelu. Jedná se pozoruhodnou technickou památku s celou řadou kvalitních detailů a představuje cenný doklad vývoje městské mostní architektury a je ukázkou technické zručnosti na samém počátku 20. století. Jednotlivé ocelové prvky jsou konstrukčně spojeny dnes již běžně neužívanou kovářskou technikou - nýtováním. Most je součástí městských sadů Svatopluka Čecha, které vznikly na počátku 20. stol., jako ucelený komponovaný městský prostor spojující město uvnitř hradeb a školskou čtvrť (Masarykovu a Novou čtvrť). Stavba se nachází v území městské památkové zóny Polička prohlášené v roce 1990.

Dochovaný ocelový most v Poličce je významným dokladem historického vývoje a životního způsobu člověka s významnými technickými a urbanistickými hodnotami. Podle názoru Krajského úřadu Pardubického kraje by měl být zachován a prohlášen za kulturní památku.

Dále Ministerstvo kultury obdrželo stanovisko Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Pardubicích, ze dne 2. 11. 2018, č. j. NPÚ-361/79975/2018, který prohlášení předmětného mostu za kulturní památku rovněž doporučil. Jako důvod uvedl: „Most nýtované konstrukce s příhradovými nosníky je technickou památkou, dokumentující vývoj mostních konstrukcí na našem území na přelomu 19. a 20. století. Jde o zástupce typu kdysi poměrně běžné ocelové příhradové konstrukce, z produkce významné pražské strojní továrny (pozdější ČKD). Za jeho významného vývojového předchůdce téže provenience již z r. 1892 můžeme považovat nesrovnatelně větší železný příhradový most přes Vltavu v Týně nad Vltavou, jehož autorem byl vrchní zemský inženýr Josef Mayr (kulturní památka r.č. 26586/3-5884). Existence podobných menších mostů je však v současnosti na silničních komunikacích často ohrožena kvůli nevyhovujícím průjezdným parametrům a nízké únosnosti. Most v Poličce, určený již jen pro pěší provoz v parkovém prostředí v rámci městské památkové zóny, se nachází v příhodné situaci, s dobrou perspektivou zachování a prezentace tohoto typu konstrukce pro budoucnost. Uplatnění industriálního vzhledu konstrukce obohacuje komponované parkové prostředí z téže doby. Most je významným prvkem urbanismu města, který zásadním způsobem ovlivnil propojení s novou městskou čtvrtí za Synským rybníkem. Historická přeměna rozsáhlých pásem městských opevnění na městské sady spolu s jejich zpřístupňováním reprezentuje významné období vývoje českých měst na počátku 20. století. Klíčovou součástí této přeměny v Poličce bylo právě vybudování „železného“ mostu.

Průzkum industriální dědictví Pardubického kraje navrhovaný most nezná, pouze v Památkovém katalogu uvádí příbuznou konstrukci ocelového silničního mostu v Brandýse nad Orlicí z r. 1881, který dosud není kulturní památkou. Z ostatních příhradových ocelových mostů jsou zastoupeny ještě konstrukce s obloukovými nosníky: silniční most v Jaroměřicích - není KP, lávka v Brandýse n. O. a aktuálně navrhovaný most přes Chrudimku pod hradem Strádov v obci Svídnice. Navržený objekt by vhodně doplnil dosavadní úzký výběr chráněných historických ocelových mostů v rámci Pardubického kraje.

Z výše uvedených důvodů doporučujeme prohlášení mostu přes Synský rybník v Poličce za kulturní památku.

Dopisem ze dne 16. 4. 2019, č. j. MK 32297/2019 OPP, byl účastník řízení v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, informován

o tom, že již byly shromážděny všechny podklady pro rozhodnutí a byl vyzván, aby se vyjádřil jak k nim, tak ke způsobu jejich zjištění, případně navrhl jejich doplnění v zákonem stanovené lhůtě.

Účastník řízení této možnosti nevyužil a k řízení se písemně nevyjádřil.

Popis dle NPÚ:

Ocelový příhradový most o délce cca 20 m a šířce 4,3 m se spodní mostovkou, osazený na zděných nábrežních pilířích šířky 5,1 m a hloubky 2,5 m. Konstrukce z plávkové oceli je sestavena ze dvou ocelových nýtovaných nosníků výšky 1,7 m, o 12 příhradových polích, a uložena na ocelolitinových deskových ložiskách. Mostovku tvoří příčníky z válcovaných I profilů, které nesou podélné úhelníky, do nichž jsou pokládány napříč ocelové úhelníky střechovitě jeden vedle druhého. Její pochozí plochu tvoří chodník z asfaltového betonu na šterkové drti. Zábradlí z ohýbané pásoviny je v jednotlivých polích přinýtováno. Výplně jeho polí tvoří sled vysokých oválů s kruhy uprostřed. Spoje konstrukce jsou nýtované, krycí nátěr šedý, novodobý. Na konstrukci je přinýtován firemní štítek s reliéfním nápisem: Pražská mostárna / filiálka / První česko-moravské továrny na stroje v Praze / čís. 1882. V pravém rohu vročení: 1901.

Opěrné pilíře jsou vyžděné z lomového kamene, s nárožím zpevněným pískovcovými kvádry, kamenné úložné kvádry jsou osazeny pod ložisky. Křídla mostu jsou rovnoběžná, vyžděná z lomového kamene, římsy jsou provedeny z kamenných desek. Most je opticky zakončen 4 kamennými čtyřbokými pilířky s kvádrovou patkou a hlavicí, zakončenou plochým jehlancem. Mladším doplňkem je prodloužení zábradlí podél komunikace jižním směrem.

Během hodnocení Ministerstvo kultury pečlivě zvážilo všechny výše uvedené podklady a stanoviska, která shodně prohlášení ocelového mostu v Poličce za kulturní památku doporučují, a rozhodlo o prohlášení uvedeného mostu za kulturní památku.

Ministerstvo kultury dospělo k závěru, že předmětný most - postavený v roce 1901 - je příkladem příhradové nýtované ocelové konstrukce a velmi hodnotným dokladem mostního stavitelství přelomu 19. a 20. století. Most v rámci urbanismu města zaujímá jedinečné postavení – byl zřízen v rámci nové parkové úpravy před hradbami města na spojnici s nově vznikající městskou čtvrtí. Most je komponovaný osově na přímé spojnici mezi jedinou původní fortanou v městském opevnění (přicházející z náměstí Komenského ulicí) a neorenesanční palácovou budovou učitelského ústavu (dokončeného současně v r. 1901). Tato stavební akce předznamenala stavební rozvoj města a zásadně ovlivnila urbanistické řešení nové městské čtvrti, která zde začala vznikat po r. 1918 jako protiváha starého města.

Předmětný most je velmi malebným prvkem prostoru, ve kterém se nachází. Je z větší části původní a z památkového hlediska představuje velmi cennou stavbu, jejíž památková hodnota není degradována ani jejím současným stavebně-technickým stavem. Ministerstvo kultury konstatuje, že ocelový most v Poličce svým umístěním, charakterem, historickou, technickou i urbanistickou hodnotou a zachovanými konstrukcemi i stavebními detaily splňuje podmínky pro prohlášení věci za kulturní památku ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Stejnopis rozhodnutí:

Národní památkový ústav, generální ředitelství
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích
Městský úřad Litomyšl, úsek památkové péče
Krajský úřad Pardubického kraje, úsek památkové péče
Vlastní

10

